

מכון מנחת אשר

להפצת תורתו של מור' הגאון רבי אשר וייס שליט"א

מזדעצה רבה לאגודת

בשמחה רבה אנו מודיעים לציבור רבנן ותלמידהון שזכינו להוציא לאור

במהדורה מורחבת ומתוקנת את הספר שרכים ציפו לו

מנחת אשר על מס' קידושין

כמו כן שמחים אנו להודיע שאחר תקופה שאזל מן השוק ניתן להשיג שוב את

סד"ת מנחת אשר ג' חלקים

ניתן להשיג בחניות הספרים המוכרות

ובירושלים בבית מדרש תורת חיים משכנב, אצל ר' צבי גירון 0533162529

ניתן להזמין גם בשאר המוקדים של מכירת הספרים:

בני ברק: משפחת חן 0587578666

בית שמש: משפחת פסיך, נחל שניר 4 דירה 3, 0542510336

מודיעין עילית: משפחת הירשלר 0533125170

ביתר: משפחת רוזן 0527680782

אלעד: משפחת וקסלשטיין 0527131397

בית אל: משפחת צוקר 0546645424

שדרות: משפחת מיכמן 0504410225

קדומים: משפחת קירש 0584214522

מודיעין: משפחת פישר 0584020335

בברכת התורה, הנהלת המכון

פרשת מקץ

בענין החיסון החדש לקורונה

הרב יצחק
עליו

לשאלת רבים, מורי הוראה, מנהיגי עם ועמך בית ישראל, בענין החיסון החדש נגד מחלת הקורונה, והשאלה כפולה ומכופלת, האם מותר לקחת חיסון זה או שמא ראוי להמנע מלקחתו, ושמו חובה יש כדי למנוע סכנה מעצמו ומאחרים.

יש החוששים לקחת חיסון זה משום שהוא חיסון חדש, והוא פותח והוציא לשימוש תוך זמן קצר יחסית, ועדיין לא ידוע כיצד ישפיע לטווח ארוך. מאידך רשויות הבריאות המוסמכות ברוב המדינות המתקונות כבר אישרו את השימוש בחיסון זה, ולדעת המומחים המוסמכים מדובר בחיסון שאין בו כל סיכון ותועלתו הוכח מעבר לכל ספק.

רבנים, מורי הוראה ועמך בית ישראל נפשמ בשאלתם מה דינו ומה משפטו של חיסון זה.

נהג כבר היה לעולמים, לפני כמאתיים וחמשים שנה כאשר הרופא האנגלי אדוארד ג'נר פיתח את החיסון נגד האבעבועות השחורות עלתה שאלה זו על שלחנם של גדולי ישראל.

כתפארת ישראל (אבות פ"ג בועז אות א) כתב ש"חחסידי יענער" שהמציא את החיסון הוא מחסידי אומות העולם ובדין הוא שיטול שכרו לעולם הבא על שהציל אלפים ורבבות מרדת שחת. אך התפא"י לא התייחס לשאלה האם ראוי אכן לקחת חיסון זה.

אך במק"א (מס' יומא פ"ח בועז אות ג) כתב דאף שגם בחיסון יש סכנה מסויימת ויש מי שמתו ע"י לקחת החיסון, כיון שבמניעת החיסון הסכנה גדולה לאין ערוך, אכן יש להתחסן.

ואחד מרבני הזמן, רבי אברהם המבורג שהיה רב בראג ואח"כ בלונדון פרסם ספר בשם עלים לתרופה שבו דן בשאלה זו וליקט כמה תשובות של רבני הזמן וכולם כאחד ענו ואמרו שיש לקחת חיסון זה אף שבמניעתו ידעו איזה אנשים שאכן מתו כתוצאה מהחיסון.

ולגבי שני המתים שקיבלו את החיסון לא אוכחן שום קשר בין סיבת המות ובין החיסון. לדעת כל המומחים על אף המהירות שבפיתוח החיסון ואישורו, חיסון זה הוא מן היעילים והבטוחים שפותחו מאז ומעולם.

וכבר הארכתי בפמ"א (שיעור השבועי פר' וישלח ופר' בראשית העל"ט) להוכיח שמיסודות ההלכה לסמוך על דעת המומחים והרופאים שבכל תחום ותחום, ויש הלכות מפורשות גם כיצד יש לנהוג כאשר יש סתירה בין דעתם של רופאים שונים, וכל כה"ג יש משקל לדעת הרוב, ולדעת המומחים הגדולים ביותר, וכמבואר בשו"ע (סימן תרי"ח סעיף ג' - ד' ובמשנה ברורה סק"ז), עי"ש.

ומצינו שגדולי ישראל לפעמים פקפקו בידיעת הרופאים, עיין בשו"ת נוסת יחזקאל להג"ר יחזקאל קצנבלובן שהיה גדול הדור לפני כשלוש מאות שנה (סימן ט"ז) שפקפק אם הרופאים בקיאים בקלקול האוויר. ובשו"ת מאמר מרדכי להגרמ"ז אישינא (סימן ס"ז) הביא דבריו ופקפק לפיהם כמה שאמרו הרופאים בזמנו בשעת המגיפה בשנת תרל"ג דאף הבריאים אסור להם להתענות, אך מ"מ כתב שהוא זוכר שדרו הגדול בעל ישועות יעקב פסק בשנת תקצ"א שאכן אף הבריאים לא יתענו בתשעה באב, עי"ש.

הרי שגדולי ישראל לפעמים הפעילו שיקול דעת אף לפקפק כמה שאמרו הרופאים, אך מ"מ למעשה חששו לדבריהם במקום חשש סכנה. כך אין כל זה ענין לנידון דין שיעילות החיסון מצד אחד והחשש הזניח לסכון כלשהו, הוכחה והתקבלה על דעתם של אלפי אנשי רפואה ומדע, והממסד הרפואי בכל המדינות המתקנות, ואין בזה כל פקפוק.

ועוד ביארתי בפמ"א (קובץ זכרון שבת ואריה קובץ ג' מבי רב סימן ז') דכאשר נוהגים אנו לפי דעתם של המומחים בתחומים אף אם חלילה טועים המה, שומר פתאים ה', דכל הולך בתומו בדרך של תורה ונודג לפי הדרך המקובלת לפי דרכו של עולם אף אם הוא מסתכן עליו נאמר שומר פתאים ה' ונפירתא דשמיא מוגנת עליו.

ובנידון דין רוב מניין ורוב בנין של הרופאים המומחים ברור ונחרץ בדעתם שהסיכון בחיסון זה רחוק ביותר עד שאין לו כל משמעות, ומאידך גיסא מגיפה זו עדיין

ואחד מגדולי הפוסקים המובהקים שבאותו הדור רבי ישמעאל כדן גדול בספרו שו"ת זרע אמת (ח"ב סימן ל"ב) התכתב עם חכם אחד רבי חיים יהודה גירון יצוא ושוב בשאלה זו. פקפק השואל אם מותר לקחת חיסון זה כיון שיש בו סכנה ויש שמתו על ידו, אף אם סכנה רחוקה היא, והורע אמת השיב בארוכה ובתחילת דבריו אכן פקפק אם מותר לאדם להכניס עצמו בידיים לספק סכנה כדי להזמנע מספק סכנה שעדיין רחוקה ממנו ולא חלה בו, אך בסו"ד הסיק דכיון שאילולי החיסון הסכנה גדולה לאין ערוך מהסכנה שע"י החיסון עדיף לקחת את החיסון.

השואל חזר והתנצל דכיון שירא הוא להורות השתמט מהלהורות ולא רצה להורות לא לחיוב ולא לשלילה, והגאון הורע אמת חזר וכתב לו דאף שלדעתו ראוי לקחת חיסון זה מ"מ יראי ההוראה רשאים למשוך ידם ולהזיג בשב ואל תעשה, עי"ש.

ואף שהזרע אמת הראה פנים לכאן ולכאן בספר זבחי צדק להגאון רבי עבדאללה סומך (יו"ד קט"ז אות מ"א) הביא דבריו וכתב לעומתו "אנן בדין תהילות לאל תבדך יש לנו רופאים מומחים ע"ז שעושים הברכה ולא ניזוק אדם מעולם וכן מעשים בכל יום".

ותלמידו החזיק אחריו בכף החיים (יו"ד שם ס"ק ס') כתב "ועתה נתחכמו יותר הרופאים שעושין זריקה ע"י מחט ביד הילדים, ועי"ז אין מוציאין הילדים חולי אבעבועות". וכ"ז בתוכחת חיים להגר"ח פלאגי (פרשת ויצא כד"ה ופ"מ אם יצטרך), עי"ש.

הרי שגדולי האחרונים נקטו שראוי לקחת חיסונים אף שבמידה אכן ידוע היה שיש שמתו ע"י החיסון, כיון שאלה היו מיעוטא דמיעוטא ואלא החיסון מתו רבים, ואם כך פסקו במידה ק"ו בימינו, כי החיסונים בימינו בטוחים לאיל ערוך ממה שהיו בימי קדם.

ולגבי החיסון נגד הקורונה, בבדיקות שנערכו ע"י החברות המייצרות תוך שקיפות מלאה ופיקוח ע"י גורמים חיצוניים השתתפו כשמונים וחמשה אלף איש, כמחציתם קיבלו את החיסון וכמחציתם קיבלו תחליף עקר, מעשרות האלפים שלקחו את החיסון לא נמצא אף אחד שמת כתוצאה מהחיסון. מהקבוצה שקיבלה את התחליף נפטרו שישה אנשים ומאלה שקיבלו את החיסון נפטרו שנים בלבד.

ב

קבלת החיסון בשבת

כ"ז כסלו תשפ"א

כבוד ידי"ג ויקירי לבני
ת"ח ורופא מומחה
די"ר אלישע קהן נ"י
לונדון

הנני במענה קצר לשאלתך:

היות והתחילו לחסן אנשים במדינתכם, אנגליה, ותחילה מחסנים רק אנשים עם בעיות רפואיות שנמצאים ברמת סיכון גבוהה. האנשים מוזמנים כל אחד בתורו, להגיע למרפאות אזוריות לקבלת החיסון. היות ובמעגל הראשון יש כמות מוגבלת של מנת חיסון, מי שלא יופיע ביום שנקבע לו יידחה למעגל השני, ולא ידוע כעת מתי זה יהיה, אף שיש להניח שמדובר בעתיד הקרוב.

ושאלתו כמי שהוזמן לקבל את החיסון בשבת קודש האם מותר לו לגשת רגלית למרפאה על מנת לקבל את החיסון.

זאת פשיטא לן שאין כל מקום להתיר מלאכה דאורייתא לשם קבלת החיסון, ואף לא איסור דרבנן, כי אף שהמגיפה שוב גוברת בתקופה זו במקומכם, קשה להגדיר את קבלת החיסון כפיקוח נפש או אף כספק פק"ז לדחות מלאכה דאורייתא ואף שבות דרבנן. כי הרי כאשר בני אדם שומרים על כללי הזהירות נראוי רחוק הדבר שחלו, ובפרט שיש להניח דאלה שלא יתחסנו כעת יוכלו להתחסן בזמן הקרוב.

אך מכיון שמדובר בהליכה רגלית ועצם הזריקה לתוך שריר הקיבורת אין בו איסור כלל, ולא הוי פסיק רישא שיצא דם, וכל חשש איסור שייש בוה אינו אלא מצד מלאכת הגוי שירושם במחשב שפלוני אלמוני קיבל את החיסון, (ונכרי הוא גם זה שזריק לו את החיסון), יש להקל בשופי, דהלא התירו אמירה לנכרי לחולה שאין בו סכנה, וכל אלה שיקבלו את החיסון בשלב זה הם בכלל חולה שאין בו סכנה.

משתוללת בקרבנו, ואין לך יום שאין בו כמה מתים אף מבני ישראל. לצערנו ולבושתנו האדישות אחזה בנו, וכל אחד אומר שלום עלי נפשי, ובעוד בתחילת המחלה הרגשת הערבות נגעה לכל לב, וכל משפחה שאיבדה את אחד מבניה כולם ידעו עליה והשתתפו בצערה ואבלה, אנשים צעירים שמרו על כל כללי הזהירות מחשש פגיעה בחולים וזקנים ותשושים, כהיום הזה אין לך יום שאין בו מת, ומלבד המתים כמגיפה יש אלפים ורבבות שעברו את המחלה לפני חודשים רבים ועדיין סובלים מתסמונים קשים, והרבה מחקרים מוכיחים שמחלה זו פוגעת בהרבה מערכות בגוף ויש בה לרבים נזק בלתי הפיך כמערכות חיוניות ביותר בגוף האדם, ולאיש לא איכפת מסבלם של אחרים. אוי לאותה נגיפה ואוי לאותה כלימה.

ובתחילת המחלה כאשר צערו של זה נגעה ללבו של זה רבתה האהבה והאחווה בישראל, וכהיום הזה נהפכה האהבה לשנאה והאחווה למחלוקת, ובעוון המחלוקת מידת הדין גוברת.

ומשום כ"ז נראה דכך נאה וכן יאה, וראוי להתחסן בחיסון זה.

ואף שלא אוכל לומר שיש חובה להתחסן בחיסון זה, והרוצה להמשיך וללבוש מסכה ולהתרחק מהכרתם של בני האדם כדי להגן על עצמו ועל סביבתו, זכותו לעשות כן, אבל נראה לכאורה דככל שיותר אנשים יתחסנו ואנשים יהגישו בטוחים יותר יפלו המחיצות בין איש לרעה ותגבר הסכנה, ומשוי"כ נראה שראוי להתחסן וזו ההנהגה הנכונה לפי ההלכה ומדות החסידות.

יה"ר שהקב"ה יסיר ממנו כל מחלה וכל תקלה וימנע מגיפה מנחלתנו, וישלח רפואה שלמה לכל חולי עמי ישראל ברחמים.